

NGU-rapport 85.204

Sonderende undersøkelse av kleberstensforekomster
ved
Misvær og Stolpelia

Skjerstad kommune

1985

Norges geologiske undersøkelse

Leiv Eirikssons vei 39, Postboks 3006, 7001 Trondheim - Tlf. (07) 92 16 11

Oslokontor, Drammensveien 230, Oslo 2 - Tlf. (02) 55 31 65

Rapport nr. 85.204	ISSN 0800-3416	Åpen/Førtrolig jil XXXXXXXXXX	
Tittel: Sonderende undersøkelse av kleberstensforekomster ved Misvær og Stolpelia.			
Forfatter: Bjørn Lund		Oppdragsgiver: NGU - Nordland fylkeskommune	
Fylke: Nordland		Kommune: Skjerstad	
Kartbladnavn (M. 1:250 000) Bodø		Kartbladnr. og -navn (M. 1:50 000) Skjerstad 2029 II	
Forekomstens navn og koordinater: Misvær; Stolpelia 5005, 74455; 5008, 74412		Sidetall: Kartbilag:	Pris: kr.30.00
Feltarbeid utført: Okt. 1985	Rapportdato: Jan. 1986	Prosjektnr.:	Prosjektleder:
Sammendrag: En befaring/kartlegging av kleberstenspotensialet i Skjerstad kommune viser flere sonerte peridotittkopper med stedvis klebermineralisering. Overdekningsgraden er ganske betydelig. Det foreslås derfor at utvalgte områder må detaljkartlegges og at forekomsten ved Stolpelia oppbores.			
Emneord	Berggrunn	Kleber	
	Industrimineraler		

INNHALDSFORTEGNELSE

1. INNLEDNING.....	4
2. GEOLOGI.....	5
3. VURDERING AV KLEBERSTEINSFOREKOMSTENE.....	6
4. FORSLAG TIL VIDERE UNDERSØKELSE.....	7
5. KONKLUSJON.....	7
LITTERATUR.....	8

BILAG

85.204-01 Oversiktskart 1:50 000

85.204-02 Detaljkart av Stolpelia klebersteinsforekomst 1:5000

1. INNLEDNING

NGU har etter henvendelse fra fylkesgeolog O. Torsteinson i Nordland foretatt en kort befaring/undersøkelse av endel kleberstensforekomster innenfor Skjerstad kommune.

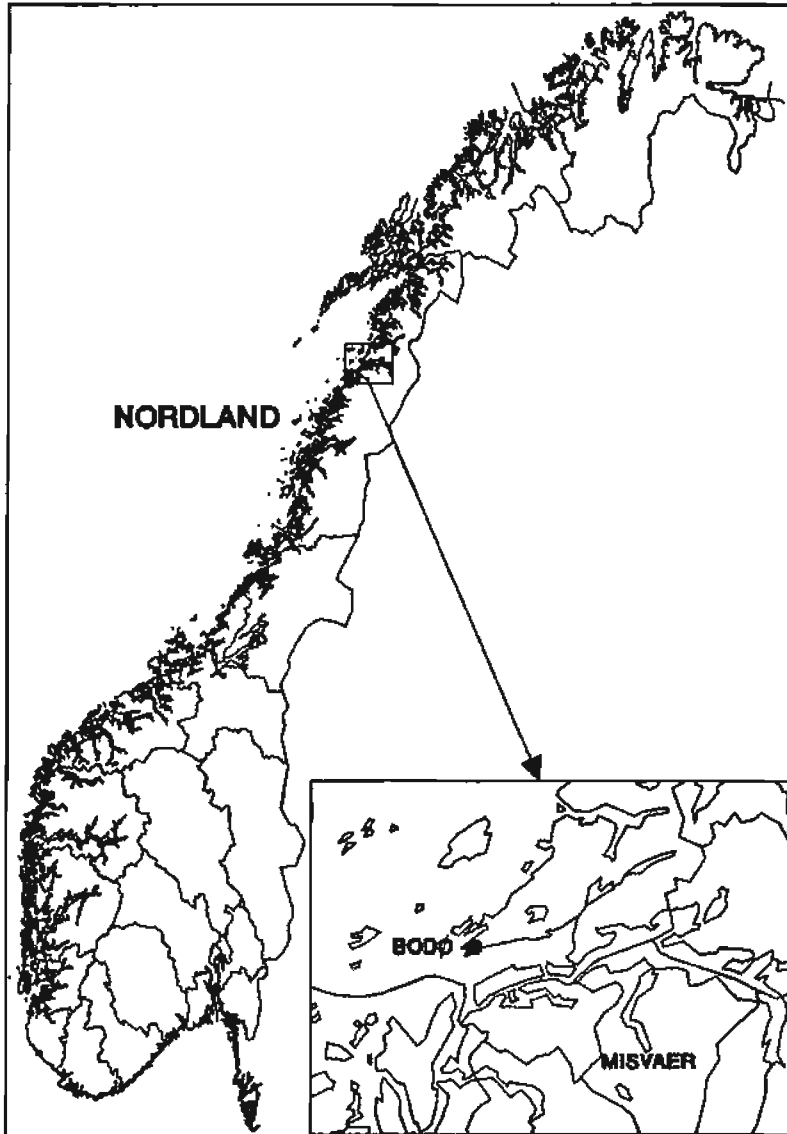

Fig.1. Lokaliseringskart

Bakgrunnen for henvendelsen var at et nystartet firma, Misvær kleber A/S, som produserer små gjenstander av kleber også etter hvert vil se på mulighetene for tilvirking av mer voluminøse

varegrupper. De ønsker derfor et bedre kjennskap til reservegrunnet.

2. GEOLOGI

Som det fremgår av det geologiske kart i målestokk 1:50000, tegningsbilag 85.204-01, er det innenfor to ulike bergartstyper at kleberstenslokalitetene finnes:

- A. På grensen mellom peridotitt og granatførende glimmerskifer/glimmergneis.
- B. Som soner eller linser innenfor pyroksenitter og biotittpyroksenitter.

Type A: De ultramafiske intrusjonene, peridotittene, har en linseaktig utgående og ligger langs en svakt buet linje fra Misvær til Steinakken nordvest for Breivik. Samlet overflateareal utgjør ca 2km² og omrisslengden er ca 17 km. Intrusjonen er hovedsakelig konkordant med lagning/bånding til omliggende bergart som ved Mylang Drosansen har et fall på 40-50° mot nordvest. Generelt kan en si at peridotittkroppene har en sonering fra sentrale deler ut mot randsonen som følger:

1. Sentral del bestående av finkornig homogen massiv peridotitt som lokalt kan være serpentinisert.
2. Middelskornet grønn serpentinitt som viser svak forskifring.
3. Sporadisk etterfølges serpentinitten av en lys til grå talk-karbonatbergart (kleber).
4. Deretter følger vanligvis en grå klorittskifer ofte med magnetittkrystaller.
5. Hvis klorittskifer finnes avsluttes soneringen med en hornblendeskifer.

De to siste soneringene tilhører trolig opprinnelig gneisene, men er senere påvirket gjennom innvirkning (metasomatose) fra peridotittene.

Som et mulig klebersteinspotensiale er det hovedsakelig gruppe 3 som har størst interesse.

Type B :Innenfor det som av Farrow er kalt Skar intrusjonen finnes biotittpyroksenitter som ved Stolpelia og videre i nordøstlig retning omslutter flere kropper av talkkarbonatbergarter (kleber). Tegn. 85.204-01. Disse synes å være av samme mineralogiske type som gruppe 3 nevnt forran, og dannelsesmåten er også trolig den samme.

3. VURDERING AV KLEBERSTEINSFØREKOMSTENE

Få grunn av forekomstenes beliggenhet, bratt og vanskelig terreng og stor avstand til veg, er det innenfor type B, forekomsten ved Stolpelia som for øyeblikket har størst interesse.

Det er ganske nylig ført vei fram til denne forekomsten som driftsmessig ligger noe vanskelig til i den bratte dalsiden. Se tegn. 85.204-02.

Feltet er sterkt overdekket med spredte flekker av utgående kleberstein, og det er derfor vanskelig å tolke form og størrelse. Som et forsiktig anslag kan antydes en lengde på 200m og bredde 30-35m. En annen usikkerhetsfaktor er hvorvidt hele feltet består av kleberstein eller om en har soneringer også her som beskrevet for type A. Frigstad nevner i sin rapport å ha påtruffet serpentinit inne i selve klebersteinskroppen. Han mener derfor at det sannsynligvis ligger en serpentinmasse under hele feltet, og antar videre at sonen med kleberstein er tynn, i størrelsesorden 5-10m. Feltet er en god del oppsprukket. Særlig finnes en større sprekk i midtpartiet som også fører mange forurensende mørke mineraler. Større blokker kan derfor bli vanskelig å ta ut. Kleberen er rik på både kis og karbonatmineraler som for utendørs bruk vil være uheldig. Det kan også observeres endel soner som er rik på kloritt. Imidlertid er alle disse observasjoner gjort i feltets nedre del hvor en idag har et lite uttak av stein. Feltet kiler her ut og det er naturlig at forekomsten vil være noe mer uregelmessig her enn i sentrale deler.

Innenfor type A er det i første rekke peridotittkroppen ved Nyleng-Drogasasen som ligger slik til at den kan tenkes å ha økonomisk interesse.

Ut fra de forekomstene en kjenner til, plottet på kart 85.204-01, ser en at blotningene stort sett finnes i steilt terreng hvor sjansene for vitring med påfølgende overdekking er minst. Da hele peridotittkroppen ved Nyleng, har en omtrentlig lengde på ca 7km, er det store muligheter for at kleber kan være tilstede (overdekket) langs grensene også der hvor terrenget ligger

flatere. Ingen sikre grenser for hæng og ligg er funnet i et og samme snitt slik at klebarens maksimale tykkelse ikke er bestemt. Forekomsten nåde ved Nyleng har min. mæktighet på 2-3m, men ligger svært vanskelig til driftsmæssig. Den fjerde forekomsten oppe på fjellet mot Drognassen viser en mæktighet på ca 2m og ligger i åpent og flatt terrenge med adkomstmulighet for lettere utstyr. Strøklengden er ca 10m.

4. FORSLAG TIL VIDERE UNDERSØKELSE

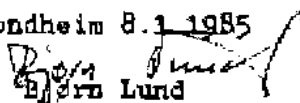
Kleberanvisningene ved Nyleng-Drognassen er mindre kjent og undersøkt enn den ved Stolpelia. Det foreslås derfor i første omgang at denne detaljkartlegges i målestokk 1:5000 og at eventuelle positive funn avdekkes og, dersom mæktigheten er gunstig, at prøvetaking utføres.

Forekomsten ved Stolpelia derimot vil bli tilført liten tilleggoinformasjon ved avdekking. Et lite borprogram, som skissert på tegn. 85.204-02, ville gi svar på usikre faktorer som eventuell sonering og forløp mot dypet. Det foreslås derfor 4 borhull hvert max. 10-15m plassert langs profilene I og II som vist. Lett diamantborutstyr som Pack-sack er tilstrekkelig, men også vanlig støvboring vil gi verdifull opplysning. Fargekontrasten mellom kleberer og sideberget (pyroksenitten) er så ulik at den lett vil kunne oppdages. Om soneringer på denne måten kan merkes er noe mer tvilsomt.

5. KONKLUSJON

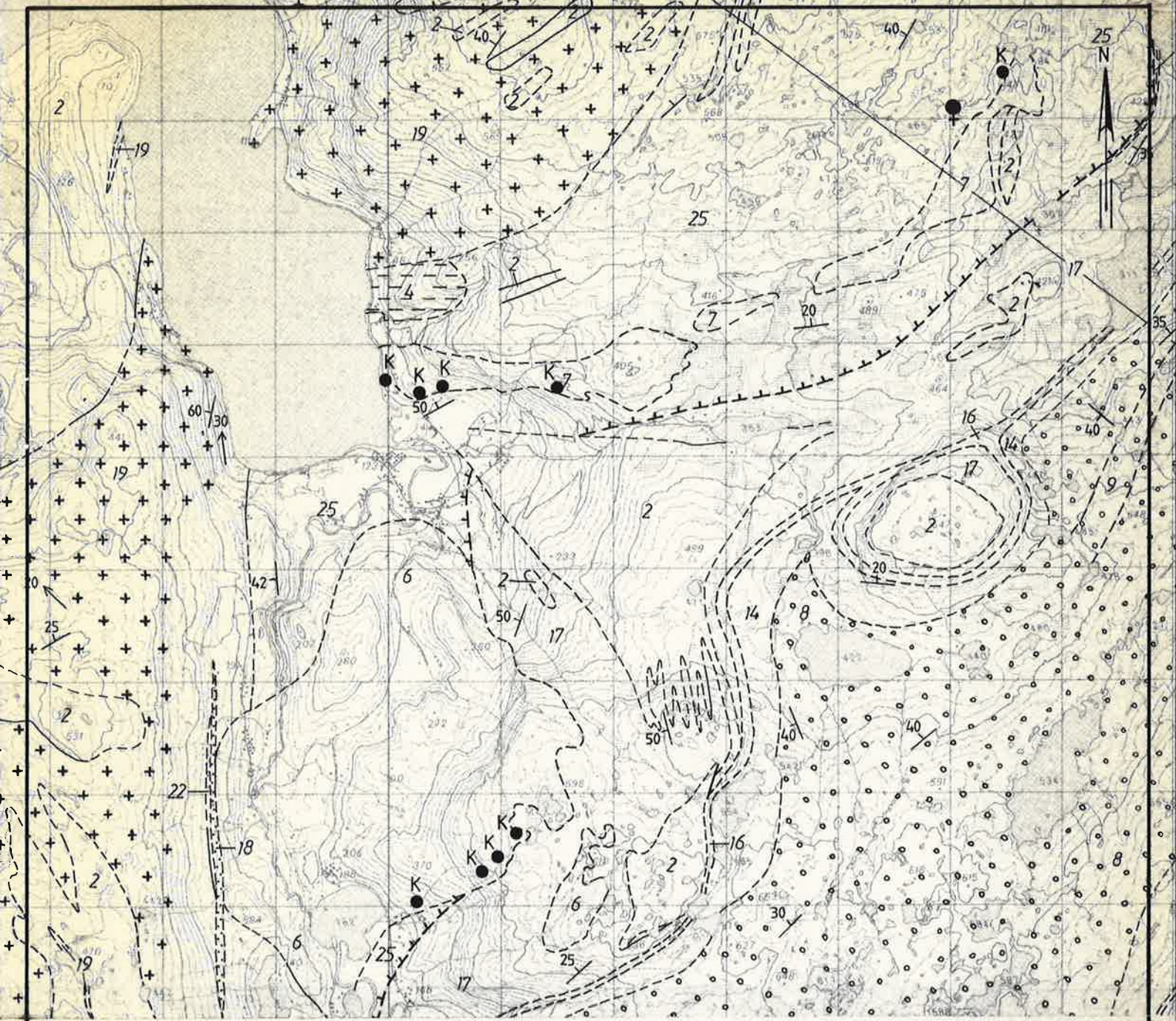
Det totale klebersteinspotensialet i kommunen virker lovende på bakgrunn av de mange peridotitt- og klebersteinskrapper som finnes. Det konkluderes med at deler av feltet må kartlagges i større detaljeringsgrad og at Stolpelia klebersteinsforekomst enten diamant- eller støvbøres.

Trondheim 8.1.1985

Bjørn Lund
forøker

LITTERATUR

- Farrow, Colin M. : The geology of the Skjerstad area
Nordland, North Norway.
A thesis for the Degree of Doctor
of Philosophy, 1974.
- Frigstad, Ole F. : Markedsundersøkelse/Skjerstad kommune
Bergarkivrapport 6327, 1975.
- Wennberg, Johan. : Rapport om befaring av kleberstens-
forekomst i Skjerstad og Fauske herreder.
Bergarkivrapport 7462, 1959.

- 6 PYROKSENITT OG BIOTITTPYROKSENITT
- 7 PERIDOTITT
- 25 GRANATFØRENDE GLIMMERSKIFER OG GLIMMERGNEIS I VEKSLING
- 30° / \swarrow PLANSTRUKTUR (HOVEDSKIFRIGHET), PLANETS HELNING ANGITT (30°, VERTIKAL)
- 15° / \swarrow FOLDEAKSE MED STUPNING ANGITT (15°, VANNRETT)
- BERGARTSGRENSE, SIKKER/USIKKER
- - - - - BEIARNDEKKETS SKYVESONE
- K ● KLEBERSTENSLOKALITETER

NGU - NORDLAND FYLKESKOMMUNE
 BEFARING AV KLEBERSTENSLOKALITETER
MISVÆR. STOLPELIA
 SKJERSTAD, NORDLAND

MÅLESTOKK

1:50000

OBS.

TEGN.

TRAC. T.T.

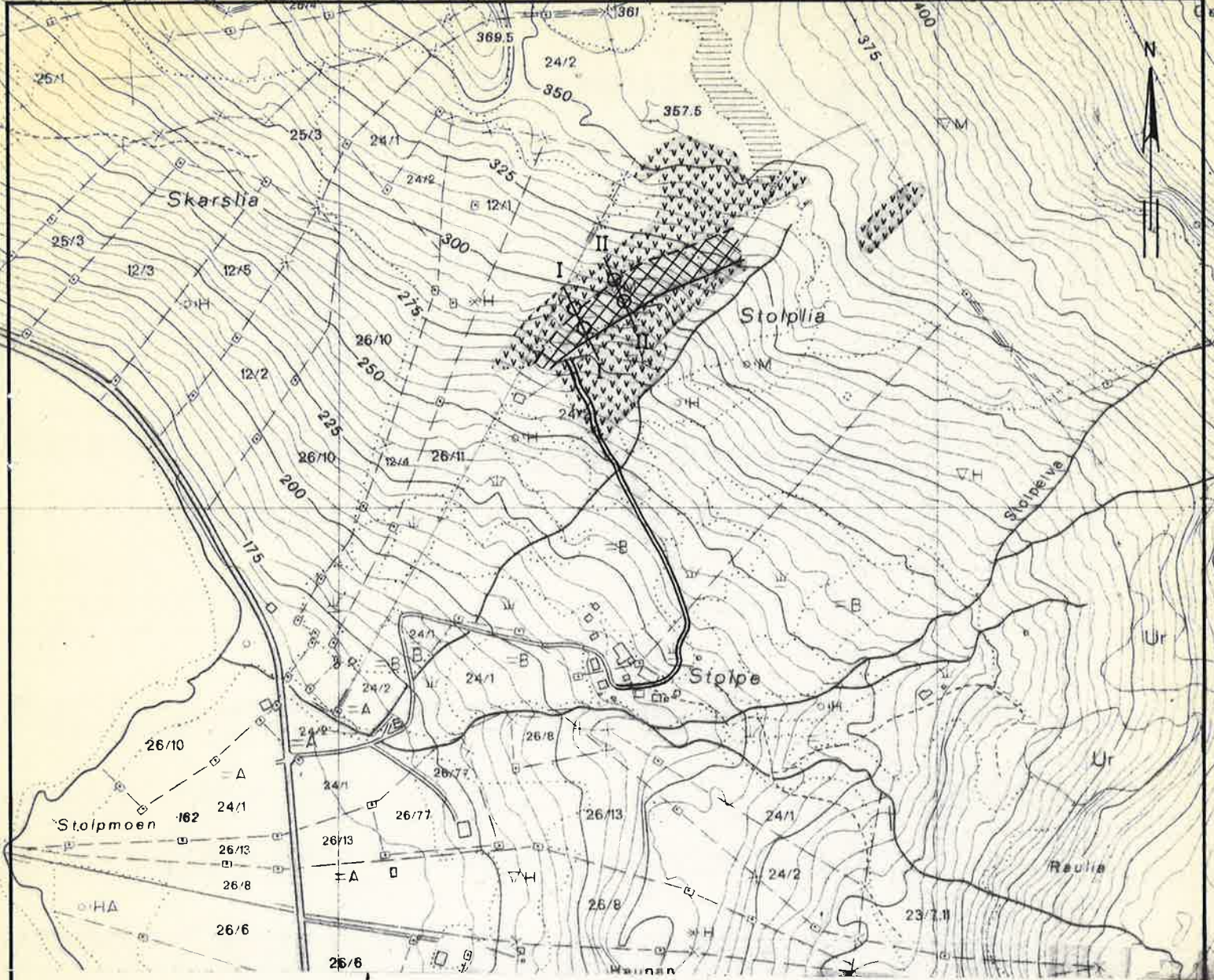
KFR.

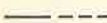
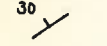
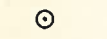
DES. 1985

NORGES GEOLOGISKE UNDERSØKELSE
 TRONDHEIM

TEGNING NR.
 85. 204 - 01

KARTBLAD NR.
 2029 II

- KLEBER
- PYROKSENITT
- BERGARTSGRENSE, SIKKER/USIKKER
- STRØK OG FALLTEGN
- BORHULLSPASSERING

NGU - NORDLAND FYLKESKOMMUNE KARTLEGGING AV KLEBERSTEINSFOREKOMST STOLPELIA SKJERSTAD, NORDLAND	MÅLESTOKK 1: 5000		OBS. B.L.	OKT. 1985	
			TEGN. B.L.	OKT. 1985	
				TRAC. T.T.	DES. 1985
				KFR. <i>BL</i>	<i>jan. 86</i>
NORGES GEOLOGISKE UNDERSØKELSE TRONDHEIM		TEGNING NR. 85. 204 - 02	KARTBLAD NR. SKAR 212-5-3		